ئېزوپ مەسەللىرى

چۈمۈلە بىلەن كەپتەر

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

ئىزوپ مەسەللىرى

چۈمۈلە بىلەن كەپتەر

تەرجىمە قىلغۇچى: سەمەت مەمتىلى

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

伊索寓言. ②/(古希腊) 伊索著；赛买提·买买提力译. —
乌鲁木齐：新疆人民出版社，2006.12
ISNB 978 - 7 - 228 - 10706-3

Ⅰ.伊... Ⅱ.①伊...②赛...Ⅲ. 寓言—作品集—古希腊—
维吾尔语（中国少数民族语言）
Ⅳ.I545.74

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2006)第158073号

责任编辑：阿不都吾甫尔·赛义丁
责任校对：热娜·阿不力米提
封面设计：米尔扎提·阿不都拉塔吉
绘　　图：阿米尔·托合提

伊索寓言②（维吾尔文）
赛买提·买买提力　译

新疆人民出版社出版
（乌鲁木齐市解放南路348号　邮编：830001）
新疆新华书店发行
新疆新华印刷二厂印刷
880×1230毫米　32开本　3.375印张　2插页
2007年7月第1版　2009年2月第2次印刷
印数：3061—8060

ISBN 978-7-228-10706-3　定价：6.00元

بۇ كىتاب خەلق ئەدەبىياتى نەشرىياتىنىڭ 1981 - يىل 9 - ئاي بېيجىڭ 1 - نەشرى، 1983 - يىل 8 - ئاي بېيجىڭ 2 - باسمىسىغا ئاساسەن تەرجىمە ۋە نەشر قىلىنغان نۇسخىسىغا ئاساسەن قايتا تەھرىرلىنىپ نەشر قىلىندى.

本书根据人民文学出版社1981年9月北京第1版、1983年8月北京第2次印刷本翻译出版的版本重新编辑出版。

مەسئۇل مۇھەررىرى: ئابدۇغوپۇر سەئىدىن
مەسئۇل كوررېكتورى: رەنا ئابلىمىت
مۇقاۋىنى لايىھىلىگۈچى: مىرزات ئابدۇللا تاجى
رەسىملەرنى سىزغۇچى: ئامىر توختى

ئېزوپ مەسەللىرى — 2

تەرجىمە قىلغۇچى : سەمەت مەمتىلى

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى № 348)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا 2 - باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتى : 1230×880 مىللىمېتىر ، 1/32
باسما تاۋىقى : 3.375 قىستۇرما ۋارىقى : 2
2007 - يىلى 7 - ئاي 1 - نەشرى
2009 - يىلى 2 - ئاي 2 - بېسىلىشى
تىراژى : 3061 —— 8060
ISBN 978 − 7 − 228 − 10706 − 3
باھاسى : 6.00 يۈەن

نەشرىياتتىن

ئىزوپ (伊索، Aiisops) تەخمىنەن مىلادىيەدىن بۇ-
رۇنقى 6 - ئەسىردە ياشىغان قەدىمكى گرېك يازغۇچىسى.
قىسسەلەردە ئېيتىلىشىچە، ئۇ ئەسلىدە قۇل ئىكەن، چېچەن
ھەم پاراسەتلىك ئىزوپ خوجايىنىغا ياراپ قالغاچقا خوجا-
يىنى تەرىپىدىن ئازاد قىلىنىۋېتىلگەندىن كېيىن، يۇنانىنىڭ
نۇرغۇن جايلىرىنى ساياھەت قىلغان. سابىس شەھىرىگە
كەلگەندە، لىيدىيا مەملىكىتىنىڭ پادىشاھى كروسوس
(مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 560 — 546 - يىللىرى)نىڭ ئە-
تىۋارلىشى ۋە ئىشەنچىسىگە ئېرىشىپ، ئۇنىڭ ھاكىمىيەت
ئىشلىرىغا ياردەملەشكەن. كېيىن، ئۇ كروسوسنىڭ ئەلچى-
سى بولۇپ دېرفېيغا بارغاندا، ئۇ يەردىكى كىشىلەر تەرىپى-
دىن كىشىلەرنىڭ ئىمانىنى بۇلغىغان، دەپ ئەيىبلىنىپ
ئۆلتۈرۈلگەن. ئۇنىڭ مەسەللىرىگە كېيىنكىلەر ئىش قو-
شۇپ، شېئىر ياكى نەسر شەكلىدە ئىلان قىلغان، يەنى ئۇ
بۈگۈنكى «ئىزوپ مەسەللىرى»دۇر. بۇنىڭ ئىچىدىكى «دېھقان
بىلەن يىلان»، «بۆرە بىلەن قوزىچاق» قاتارلىقلارنىڭ مەند-
سى چوڭقۇر بولغاچقا، ھېلىھەم نەقىل كەلتۈرۈلمەكتە. بۇ
مەسەللەر بىر نەچچە تىلغا تەرجىمە قىلىنغان بولۇپ، ياۋ-
روپا ئەللىرىنىڭ مەسەل ئىجادىيىتىگە ۋە ئەدەبىياتىغا ناھا-
يىتى زور تەسىر كۆرسەتكەن.

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

بۇ كىتابنى نەشرىياتىمىز 1985 ـ يىلى تۇنجى قېتىم تەرجىمە ۋە نەشر قىلغان، 1998 ـ يىلى قايتا نەشر قىلغان (مەسئۇل مۇھەررىرى ئەخەت ھاشىم). بۇ قېتىم بىز كەڭ ئوقۇرمەنلەرنىڭ، بولۇپمۇ كەڭ ئۆسمۈرلەر ۋە ياشلارنىڭ كىتاب ئوقۇش جەھەتتىكى ھەۋىسىنى ۋە ئالاھىدىلىكىنى نەزەردە تۇتۇپ، قايتىدىن تەھرىرلەپ، مۇۋاپىق ھەجىمدە قىستۇرما رەسىملەرنى كىرگۈزۈپ، كىتابنىڭ قۇرۇلمىسى ۋە بەدىئىيلىكى جەھەتتە مۇئەييەن «سىلىقلاش» ئېلىپ بېرىش ئارقىلىق كىتابنىڭ سۈپىتىنى يەنىمۇ ئاشۇردۇق. ئىشىنىمىزكى، كىتابنىڭ بۇ قېتىمقى قايتا نەشرى كەڭ ياشلار ـ ئۆسمۈرلەر ۋە ئوقۇرمەنلىرىمىزنىڭ دەرس (مەشغۇلات)تىن سىرتقى ۋاقىتلاردىكى، ئارام ئېلىش كۈنلىرىدىكى، جۇملىدىن ھېيت ـ ئايەم كۈنلىرىدىكى بوش ۋاقىتلىرىدا ھەۋەس بىلەن سۆيۈپ ئوقۇيدىغان بەلەن ئوقۇشلۇقى بولۇپ قالغۇسى.

2006 ـ يىلى نويابىر

خەنزۇچە تەرجىمىسىگە كىرىش سۆز

1

مەسەل ئۇزاق تارىختا ئىگە بولۇپ، دۇنيادىكى ئەڭ قەدىمكى ئەدەبىيات ژانىرلىرىنىڭ بىرى. لېكىن، مەسەللەرنىڭ تارىختا ئوينىغان رولى ۋە دۇنيادا كۆرسەتكەن تەسىرىدىن ئېلىپ ئېيتقاندا، قەدىمكى يۇنان مەسەللىرىنى مەسەللەرنىڭ سەرخىلى دېيىشكە بولىدۇ.

قەدىمدىن تارتىپ ياشاپ كېلىۋاتقان نۇرغۇن مىللەتلەرنىڭ مەسەللىرىگە ئوخشاش، قەدىمكى يۇنان مەسەللىرىمۇ دەسلەپ خەلق ئارىسىدا تارقىلىپ يۈرگەن ئېغىز ئەدەبىياتى ھېسابلىنىدۇ. لېكىن، ئۇلارنىڭ كېلىپ چىقىشىغا ئائىت تەپسىلىي ئەھۋاللار، مەسىلەن، پەيدا بولۇش سەۋەبلىرى ۋە ۋاقتى قاتارلىقلار ئانچە ئېنىق ئەمەس.

تەخمىنىي ھۆكۈملەرگە ئاساسلانغاندا، ئىزوپ مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى 6 - ئەسىرنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا ياشىغان كىشى. رىۋايەتلەردە ئېيتىلىشىچە، ئۇ سانموس ئارىلىدىكى ئادېمون دېگەن كىشىنىڭ قۇلى بولغان. چېچەن ۋە پاراسەتلىك ئىزوپ خوجايىنىغا ياراپ قالغاچقا، خوجايىنى ئۇنى ئازاد قىلىۋېتەكەنىكەن. شۇنىڭدىن كېيىن، ئىزوپ ئەركىنلىككە ئېرىشكۆچى سۈپىتىدە ئەينى چاغدىكى يۇناننىڭ كۆپ جايلىرىدا ساياھەتتە بولىدۇ. سادىس شەھىرىگە كەلگەندە،

لىدىيا مەملىكىتىنىڭ پادىشاھى كروسوس (مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى 560 — 546 يىللاردا دەۋران سۈرگەن)نىڭ ئەتىۋارلىشىغا ۋە ئىشەنچىسىگە ئېرىشىپ، ئۇنىڭ ھۆكۈمەت ئىشلىرىدىكى بىر تالاي مۇرەككەپ ئىشلىرىنى بىر تەرەپ قىلىشقا ياردەمدە بولىدۇ. كېيىن، ئىزوپ كروسوسنىڭ پەۋقۇلئاددە ئەلچىسى سۈپىتىدە دېرفېيغا بارغاندا، ئۇ يەردىكى كىشىلەر تەرىپىدىن ئىمانىنى بۇلغىغان دەپ ئەيىبلىنىپ ئۆلتۈرۈلىدۇ.

تارىخىي ماتېرىياللارنىڭ كەملىكى سەۋەبلىك، ئىلىم ئەھلىلىرىنىڭ ئىزوپقا بولغان قارىشى بىر خىل بولماي كەلدى. بەزىلەر ئىزوپنى مەسەل يازغۇچىسى دېيىشسە، بەزىلەر ئۇنى مەسەل ئېيتىشقىلا ئۇستا ئادەم دېيىشمەكتە؛ يەنە بەزىلەر بولسا «ئىزوپ» دېگەن بۇ ئىسىمنى كېيىنكى چاغلاردا كىشىلەر پايدىلىنىش ئۈچۈن توقۇپ چىقارغان دەپ قاراشماقتا.

2

مەيلى قانداق بولمىسۇن، ئىزوپ قەدىمكى يۇنان ۋە رىمدا چوڭقۇر تەسىر پەيدا قىلغان. بىر قانچە يۈز يىلدىن بۇيان، ئۇنىڭ ئىسمى مەسەللەر بىلەن چەمبەرچاس باغلىنىپ كەتكەن. بىز «مەسەل» دېگەن سۆزنى ئىشلەتكەنلا چېغىمىزدا، يۇنانلىقلار «ئىزوپ مەسەلى» دېگەن سۆزنى ئىشلەتكەن. يۇنانلىق مەشھۇر ھەيكەلتىراش لىپسىرىس (مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى 356 — 323 يىللاردا ياشىغان) ئىزوپنىڭ ھەيكىلىنىمۇ ياسىغان. لېكىن، ئىزوپ مەسەللىرى بىرلا ۋاقىتتا مەيدانغا كەلگەن ئەمەس، شۇنىڭدەك بۇ مەسەللەرنىڭ ھەممىسى ئىزوپنىڭ ئەسەرلىرى بولۇشىمۇ ناتايىن. ھازىر تارقىلىپ يۈرگەن «ئىزوپ مەسەللىرى» ئى-

چىندىكى «بۈركۈت بىلەن تېزەكچى» قاتارلىق بىر مۇنچە مەسەللەرنىڭ ئىزوپ دېگەن ئادەمنىڭ ئۆز ئەسىرى ئىكەنلىكى ياكى ئىزوپ ياشىغان دەۋردە يارىتىلغانلىقى ئېھتىمالغا ناھايىتى يېقىن. لېكىن، باشقا نۇرغۇن مەسەللەرنى يۇنانلىقلارنىڭ خېلى ئۇزاق بىر تارىخي مەزگىل ئىچىدە كوللېكتىپ ھالدا ياراتقانلىقى شۈبھىسىز.

مەسەللەر ئۇزاق ۋاقىت جەمئىيەتنىڭ تۆۋەن قاتلىمىدا ئېغىزدىن ئېغىزغا تارىلىپ يۈرگەن ۋە جەمئىيەتنىڭ تۆۋەن قاتلىمى بىلەن زىچ مۇناسىۋەتتە بولغان. مەسەللەرنىڭ قەدىمكى يۇناننىڭ باشقا ئەدەبىيات ـ سەنئەت ئەسەرلىرىگە ئوخشىمايدىغان تەرىپىمۇ مانا شۇ يەردە. دەل مۇشۇنداق بولغىنى ئۈچۈن، «ئىزوپ مەسەللىرى»دە جەمئىيەتتىكى تۆۋەن قاتلام كىشىلىرىنىڭ تۇرمۇشى ۋە ئىدىيىۋى ھېسسىياتى بىر قەدەر گەۋدىلىك ئىپادىلىنىدۇ.

بىر قىسىم مەسەللەردە كەمبەغەللەر ۋە قۇللارنىڭ ياشىغان شارائىتى، ئۇلارنىڭ جەمئىيەتكە بولغان چۈشەنچىسى، ھۆرلۈككە بولغان تەشنالىقى ئىپادىلىنىپ، ئۇلارنىڭ ئاقسۆڭەك ۋە قۇلدارلارغا قارشى ئېلىپ بارغان كۈرىشى مەدھىيىلەنگەن بولسا، يەنە بىر قىسىم مەسەللەردە ماتېرىيالىستىك بىلىش نەزەرىيىسى ۋە دىئالېكتىكىلىق ئاددىي ئىدىيە ئەكس ئەتتۈرۈلگەن. مەسىلەن، «تۆگە» دېگەن مەسەلدە، ئادەمنىڭ تۆگىنى بىلىش جەريانى ئارقىلىق، ھەقىقىي بىلىمنىڭ ئەمەلىيەتتىن كېلىدىغانلىقى، بىلىشنىڭ مەنبەسى ئەمەلىيەت ئىكەنلىكى توغرىسىدىكى قائىدە ئوبرازلىق ھالدا چۈشەندۈرۈلگەن. بەزى مەسەللەردە بولسا، ئاتېئىزملىق ئىدىيە ئەكس ئەتتۈرۈلگەن.

ئومۇمەن قىلىپ ئېيتقاندا، «ئىزوپ مەسەللىرى» ئىچىدىكى نۇرغۇن مەسەللەرنى تۇرمۇش تەجرىبىلىرى دېيىشكە بولىدۇ. مەسىلەن، بىر قىسىم مەسەللەر كىشىلەرگە

دوستنى قانداق تاللاش ۋە دوستقا قانداق مۇئامىلە قىلىش
توغرىسىدا ساۋات بېرىدۇ. بەزى مەسەللەردە كىشىلەرگە
قانداق جاھاندارچىلىق قىلىش، قانداق ئادەم بولۇش توغ-
رىسىدا ساۋاق بېرىش كۆزدە تۇتۇلىدۇ ۋە كىشىلەر قۇرۇق
شۆھرەتكە بېرىلمەسلىككە دەۋەت قىلىنىدۇ.

بۇ خىلدىكى مەسەللەر قەدىمكى يۇنانلىقلارنىڭ كۈندى-
لىك تۇرمۇش تەجرىبىسىنىڭ مېغىزى ۋە يەكۈنى، شۇنداقلا
كوللېكتىپ ئەقىل - پاراسىتىنىڭ جەۋھىرى بولۇپ، مەز-
مۇنى ئىنتايىن مول.

شۇنى كۆرسىتىپ ئۆتۈش كېرەككى، «ئىزوپ مەسەل-
لىرى» بىرلا خاھىشقا قارىتىلغان بولماستىن، بەلكى
ئوخشاشمىغان ئىدىيىۋى مەزمۇنلارغا ئىگە. بۇنىڭدىكى سە-
ۋەب بىر خىل ئۇقۇمنى ئىپادىلەيدىغان بۇ مەسەللەر
قۇلدارلار سىنىپىنىڭ ئېتىبارىغا ئېرىشكەن بولغاچقا (مە-
سەللەرنىڭ مەكتەپ مائارىپىدىكى ئورنى بۇ نۇقتىنى ئىس-
پاتلاپ بېرىدۇ)، بۇ مەسەللەرگە قۇلدارلار سىنىپىنىڭ تام-
غىسى بېسىلماسلىقى مۇمكىن ئەمەس ئىدى، شۇڭلاشقا بىز
ئىنچىكە تەھلىل قىلىش ئاساسىدا «ئىزوپ مەسەللىرى»نىڭ
مېغىزىنى مۇئەييەنلەشتۈرۈش بىلەن بىر ۋاقىتتا شاكىلىنى
ئىلغۇۋېتىشىمىز لازىم.

«ئىزوپ مەسەللىرى» ئىچىدىكى بىر قىسىم مەسەللەر-
دە ئېكسپىلاتاتسىيىنىڭ، ئېزىشنىڭ يوللۇق ئىكەنلىكى،
قارشىلىق كۆرسىتىشنىڭ جىنايەت ئىكەنلىكى تەرغىب قى-
لىنىپ، ئاقسۆڭەكلەر ۋە قۇلدارلار سىنىپىنىڭ ئاڭ-
پىكرىمۇ ئەكس ئەتتۈرۈلگەن. يەنە بىر قىسىم مەسەللەردە
تەقدىر ۋە دىنىي خۇراپىيلىق كۆككە كۆتۈرۈلگەن.

ئومۇمەن قىلغاندا، «ئىزوپ مەسەللىرى» بىزگە كۆر-
كەم، ئېنىق بىر رەسىمنى سىزىپ بېرىپ، قەدىمكى يۇنان
جەمئىيىتىنىڭ بەزى تەرەپلىرىنى ئەكس ئەتتۈرۈپ بېرىدۇ.

ئۇ بىزنى ئەينى زاماندىكى ئىدىيە ۋە ئەخلاقنىڭ ئىخچام ھالىتىنى، ئەينى چاغدىكى ئىدىيولوگىيە ساھەسىدىكى كۆ-رەشنى ئېنىق كۆرۈۋېلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىدۇ. بولۇپمۇ قۇللار ۋە جەمئىيەتنىڭ تۆۋەن قاتلىمىدىكىلەرنىڭ ئىدىيىۋى ھېسسىياتى قەدىمكى يۇناننىڭ باشقا ئەدەبىي ئەسەرلىرىگە قارىغاندا «ئىزوپ مەسەللىرى»دە تېخىمۇ گەۋ-دىلىك ئەكس ئەتتۈرۈلگەن.

3

«ئىزوپ مەسەللىرى» بەدىئىيلىك جەھەتتە ئۆزىگە خاس خۇسۇسىيەتكە ئىگە.

مەسەل توقۇپ چىقىلغان كىچىك ھېكايە. ئاپتور ئۇ ئارقىلىق مەلۇم پىكىر، ئەخلاق - پەزىلەت ۋە تۇرمۇش تەجرىبىسىنى ئوبرازلىق بايان قىلىش بىلەن كىتابخانىنى (ئاڭلىغۇچىنى) تېگىشلىك ساۋاققا ئىگە قىلىدۇ. مەسەل ئىچىدىكى ئاساسلىق رول ئالغۇچى ئادەم بولسىمۇ بولىدۇ ياكى ئادەمگە ئوخشىتىلغان ھايۋان ۋە ئۆسۈملۈك ياكى جانسىز جىسىم بولسىمۇ بولۇۋېرىدۇ.

مەملىكىتىمىزنىڭ قەدىمكى زامان مەسەللىرىدە كۆپ-رەك كۆرۈلىدىغىنى ئادەم. «ئىزوپ مەسەللىرى»دە بولسا ئەھۋال باشقىچە، يەنى ئۇنىڭدا ئادەمگە ئوخشىتىلغان بەدى-ئىي شەكىللەر بىر قەدەر كەڭ ۋە يارىشىملىق ھالدا قول-لىنىلغان. مەسىلەن، خىلمۇ خىل ھايۋانلار (ھەتتا ئۆسۈم-لۈك ياكى جانسىز نەرسىلەر) ئادەمگە ئوخشاش ئىدىيە، مىجەز ۋە تىلغا ئىگە بولغان. ئۇلار ھېكايىدە ئادەمدەك پىكىر يۈرگۈزىدۇ، ھەرىكەت قىلىدۇ، سۆزلىشىدۇ، شۇ-نىڭ بىلەن بىزنىڭ ئالدىمىزدا جانلىق بىر دۇنيا نامايان بولىدۇ.

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

ئادەمگە ئوخشىتىلغان ھايۋاناتلار توغرىسىدىكى بىر قىسىم ھېكايىلەر ئۇزاق مۇددەت تارقىلىپ يۈرۈش جەريانىدا ئۆزىگە خاس ئوبراز ۋە ئالاھىدىلىكنى شەكىللەندۈرگەن. مەسىلەن، توشقاننىڭ قورقۇنچاقلىقى، بۆرىنىڭ ئاچ كۆزلۈكى، تۈلكىنىڭ ھىيلىگەرلىكى، ۋەھاكازا. بۇ ئالاھىدىلىكلەر كەڭ كۆلەمدە قوللىنىلىپ، ئادەملەرنىڭ بەزىبىر قىلىقلىرى دارىتىملانغان. لېكىن، بەزى مەسەللەردە ئوخشاش بىر خىل ھايۋان بەزىدە ئوخشاش بولمىغان ئىدىيە ۋە ئەخلاققا ئىگە قىلىنىپ، ئوخشاش بولمىغان مەسەللەردە ئوخشاشمىغان، ھەتتا پۈتۈنلەي ئەكسىچە بولغان قىياپەت بىلەنمۇ ئوتتۇرىغا چىققان. «قوزغۇن بىلەن تۈلكە» دېگەن مەسەلدىكى تۈلكە بىر ساختىپەز، ئاچ كۆز خۇشامەتچىنىڭ ئوبرازىنى ئىپادىلىسە، «تۈلكە بىلەن يىلپىز» دېگەن مەسەلدىكى تۈلكە قەلب گۈزەللىكىنى ئەكس ئەتتۈرگۈچى بولۇپ ئوتتۇرىغا چىقىدۇ. «دېھقان بىلەن يىلان» دېگەن مەسەلدىكى يىلان تەبىئىتى ئۆزگەرمەيدىغان يامان ئادەملەرگە ئوخشىتىلغان بولسا، «ھەرە بىلەن يىلان» دېگەن مەسەلدىكى يىلان ئۆلسىمۇ زۇلۇمغا تىز پۈكمەيدىغان، ئۇۋاللىققا ئۇچرىغان كىشىنىڭ سىمۋولى سۈپىتىدە كۆرۈنىدۇ. «بۆرە بىلەن قوزا» ۋە «بۆرە بىلەن ئىت» دېگەن مەسەللەرنىڭ ئىدىيىۋى خاھىشى ئوخشاش بولۇپ، ئالدىنقىسىدا بۆرە ئۆتۈپ كەتكەن بىر قەبىھ زوراۋان سۈپىتىدە ئوتتۇرىغا چىققان بولسا، كېيىنكى مەسەلدىكى بۆرە ئەركىنلىككە تەشنا ۋە ئىنتىلگۈچى سۈپىتىدە ئوتتۇرىغا چىقىدۇ. شۇڭا، بىز مەسەللەردىن بەھرىمەن بولغان چېغىمىزدا، ئۇلارنى كونكرېت تەھلىل قىلىشىمىز كېرەككى، ئوخشاشمىغان قىياپەتتە ئوتتۇرىغا چىققان ئوخشاش بىر خىل ھايۋاننىڭ ئوبرازىغا بىرلا خىل كۆز بىلەن قارىماسلىقىمىز لازىم.

«ئىزوپ مەسەللىرى»دىكى بىر قىسىم مەسەللەردە سې-

لىشتۇرۇش ئۇسۇلى ماھىرلىق بىلەن قوللىنىلغان. بول-
غاچقا، سېلىشتۇرۇش ئارقىلىق مەسەلىنىڭ تۈپ مەزمۇنى
تېخىمۇ روشەن گەۋدىلەندۈرۈلگەن. «تاشپاقا بىلەن توشقان»
دېگەن مەسەلدە تاشپاقىنىڭ مىس - مىسلىقى بىلەن توش-
قاننىڭ چاققانلىقى، تاشپاقىنىڭ ئېغىر - بېسىق، چىدام-
لىقى بىلەن توشقاننىڭ تەنتەكلىكى روشەن سېلىشتۇرۇل-
غانلىقتىن، بۇ مەسەلىنىڭ تۈپ مەزمۇنى كىشىلەردە چوڭقۇر
تەسىر قالدۇرىدۇ.

«ئېزوپ مەسەللىرى»دە يەنە خىلمۇخىل ئىپادىلەش
ئۇسۇلى قوللىنىلغان. كۆپلىگەن مەسەللەردە ھېكايە تۈزلا
بايان قىلىنىپ، ئاخىرىدا ھېكايىدىكى مەلۇم پېرسوناژنىڭ
سۆزى ئارقىلىق ئاساسىي مەزمۇن كۆرسىتىپ بېرىلگەن.
لېكىن، بىر قىسىم مەسەللەردە، مەسىلەن، «بۆرە بىلەن
قوزا» قاتارلىق مەسەللەردە پۈتكۈل ۋەقەلىك دىئالوگ بىلەن
بايان قىلىنىپ، دىئالوگ ئارقىلىق ئاساسىي مەزمۇن
شەرھلەپ بېرىلگەن.

«ئېزوپ مەسەللىرى»دىكى كۆپلىگەن مەسەللەرنىڭ تۈ-
زۈلۈشى ئاددىي، ۋەقەلىكى زىچ، تىلى ئىخچام بولۇپ، بىرلا
ۋەقە ئارقىلىق مەسەلىنىڭ تۈپ مەزمۇنىنى ئېنىق يىغىن-
چاقلاپ بېرەلىگەن.

دەرۋەقە، «ئېزوپ مەسەللىرى»دىكى ھەممىلا مەسەللەر-
نى بەدىئىيلىك جەھەتتە مۇۋەپپەقىيەتلىك بولغان دېگىلى
بولمايدۇ. بەزىلىرىنىڭ قايىل قىلىش كۈچى كەم، بەزىلى-
رىنىڭ ۋەقەلىكى زىددىيەت بىلەن تولغان، ئەگەر ئاخىرىدا
ساۋاق سۆزى قوشۇلمىغان بولسا، نېمە دېمەكچى بولغانلى-
قىنى بىلگىلى بولمايدۇ.

بۇ توپلامغا كىرگۈزۈلگەن مۇتلەق كۆپلىگەن مەسەللەر-
نىڭ ئاخىرىغا بىردىن «ساۋاق» قوشۇلغان. بۇ ساۋاقلار
مەسەلنى توپلاپ رەتلىگۈچىلەرنىڭ ئىدىيىۋى خاھىشى بو-

يىچە ئۆزگىرىپ بارغان. ھازىر قارايدىغان بولساق، بۇلارنىڭ بەزىلىرى تېمىغا ئۇيغۇن، بەزىلىرى بولسا زورمۇ زور چېتىپ قويۇلغان، ھەتتا ھېكايىنىڭ ئەسلىي مەنىسىنى بۇرمىلىغان. بۇ «ساۋاقلار» مەسەلىنىڭ ئىدىيىۋى مەزمۇنىنى بېيىتىش ئۇياقتا تۇرسۇن، ھەتتا بەدىئىيلىكىگە نىسبەتەن ئېيتقاندىمۇ قەلەم بىھۇدە تەۋرىتىلگەن دېيىشكە بولىدۇ. بىز بۇ توپلامدىكى مەسەللەرنى ئوقۇپ تەھلىل يۈرگۈزگىنىمىزدە، ئۇنىڭدىكى «ساۋاقلار»نى ئەمەس، بەلكى مەسەلىنىڭ ئەسلىي ۋەقەلىكىنى ئاساس قىلىشىمىز لازىم.

4

«ئېزوپ مەسەللىرى» قەدىمكى يۇنانلىقلار قالدۇرۇپ كەتكەن بىباھا مەدەنىي مىراس، ئۇ 1625 - يىلى (مىڭ سۇلالىسى دەۋرىدىكى تيەنچى خان ھۆكۈم سۈرگەن چاغدا) ئېلىمىزگە تۇنجى قېتىم تونۇشتۇرۇلغان ۋە ئۇنىڭغا «ھەقىقەت ئۆرنەكلىرى» دەپ نام بېرىلگەن. 20 - ئەسىردىن بۇيان، مەملىكىتىمىزدە «ئېزوپ مەسەللىرى» ھەرخىل نۇسخا ۋە يېزىقتا كۆپلەپ نەشر قىلىنىپ، ئامما ئىچىدە بەلگىلىك تەسىر قوزغىدى.

«ئېزوپ مەسەللىرى»نىڭ ياۋروپا ۋە ئامېرىكا قىتئەلىرىدىكى تەسىرى جۇڭگودىكىگە قارىغاندا تېخىمۇ زور. دۇنيا پرولېتارلىرىنىڭ ئۇستازى ماركس، ئېنگېلسلارمۇ ئۆز ئەسەرلىرىدە «ئېزوپ مەسەللىرى»نىڭ تىل ۋە ئوبرازلىرىدىن پايدىلانغان؛ لېنىن «ئېزوپ مەسەللىرى ئۇسلۇبىدىكى تىل»نى ئالاھىدە تىلغا ئالغان. شېكىسپىرنىڭ ئەسەرلىرىدە «ئېزوپ مەسەللىرى»دىكى ھېكايىلەر ئىشلىتىلگەن. فرانسىيىلىك رافېندې، گېرمانىيىلىك لېيسىن، روسىيىلىك كرىلوف قاتارلىق مەسەلچى، يازغۇچىلارنىڭ

ئەسەرلىرىدىكى ۋەقەلىكلەرنىڭ خېلى كۆپ قىسمى «ئىزوپ مەسەللىرى»دىن ئېلىنغان. ھازىرقى كۈندىمۇ «ئىزوپ مەسەللىرى» كۆپلىگەن ئەدەبىي ئەسەرلەردە رەددىيە بېرىش ۋە مەسخىرە قىلىش قورالى سۈپىتىدە رول ئويناپ كەلمەكتە. «ئىزوپ مەسەللىرى» بىلەن تونۇشلىقىمىز بولمىسا، مۇناسىۋەتلىك ئەدەبىي ئەسەرلەردىن يېتەرلىك لەززەت ئالالمايمىز ۋە كېيىنكى ئەسىرلەردە ئۆتكەن مەسەل يازغۇچىلىرىنىڭ قەدىمكى مەدەنىي مىراسلارغا قانداق تەنقىدىي ۋارىسلىق قىلىپ، يېڭى تۆھپىلەرنى قوشقانلىقىنى دېگەندەك چۈشىنەلمەيمىز. مۇشۇ نۇقتىدىن ئېيتقاندا، «ئىزوپ مەسەللىرى» بىز ئۈچۈن كەم بولسا بولمايدىغان مۇھىم ئوقۇشلۇق.

چېن خۇڭۋېن

1978 - يىلى 10 - ئاي

مۇندەرىجە

بۆرە بىلەن تاغ تېكىسى 1
بۆرە بىلەن موماي 2
بۆرە بىلەن قوي 3
بۆرە بىلەن مالچى 4
بۆرە بىلەن قوي 5
شىر بىلەن تۈلكە 6
بۆرە بىلەن پاقلان 7
توشقان بىلەن تۈلكە 8
رەممال 9
بوۋاق بىلەن قۇزغۇن 10
ھەسەل ھەرىسى بىلەن زېۋۇس 11
ئابدال 12
چاشقان بىلەن ئاغمىخان 13
چۈمۈلە 14
چۈمۈلە بىلەن كەپتەر 15
چىۋىن 16
قىسقۇچپاقا بىلەن تۈلكە 17
ھادىسىگە ئۇچرىغۇچى بىلەن دېڭىز 18
ئالىقانات بالا بىلەن قارلىغاچ 19
ئاغرىق بىلەن تېۋىپ 20
شەپەرەڭ، تىكەن ۋە چۆمگەك قۇش 21
شەپەرەڭ بىلەن ئاغمىخان 22
ئوتۇنچى بىلەن ھېرمىس 23
يولۇچى بىلەن تەلەي ئىلاھى 25

يولۇچى بىلەن كەڭ يوپۇرماقلىق دەرەخ 26
يولۇچى بىلەن قۇرۇق شاخ 27
يولۇچى بىلەن ھېرمېس 28
چوشقا كۈچۈكى بىلەن تۈلكە 29
ئېشەك بىلەن باغۋەن 30
تۇز ئارتىلغان ئېشەك 31
ئېشەك بىلەن قېچىر 32
بۇت كۆتۈرگەن ئېشەك 33
قۇلان 34
ئېشەك بىلەن تومۇزغا 35
ئېشەك بىلەن يولۇچى 36
ئېشەك بىلەن بۆرە 37
ئېشەك بىلەن شىر تېرىسى 38
ئېشەك سېتىۋېلىش 39
ئېشەك بىلەن پاقا 40
ئېشەك، قۇزغۇن ۋە بۆرە 41
ئېشەك، تۈلكە ۋە شىر 42
ئېشەك بىلەن قېچىر 43
قۇشچى بىلەن قىرغاۋۇل 44
مېكىيان بىلەن قارلىغاچ 45
قۇشچى بىلەن سوپىتورغاي 46
قۇشچى بىلەن لەيلەك 47
ياۋا كەپتەر بىلەن ئۆي كەپتىرى 48
تۆگە 49
يىلان بىلەن قىسقۇچپاقا 50
يىلان، ئاغمىخان ۋە چاشقان 51
دەسسىلىپ كەتكەن يىلان 52
ئامانەت ساقلىغۇچى بىلەن كېئىركوس 53

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com